

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002752

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-07-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кисельова Тетяна Іванівна

2. Tetiana Kyseliova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6643-7614

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 025 - Музичне мистецтво

Дата захисту: 04-09-2025

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10108

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Хор у grand opera: композиційно-драматургічний та виконавський аспекти
2. The chorus in grand opera: compositional, dramaturgical and performance aspects

Реферат:

1. Дисертацію присвячено вивченню хорового чинника в grand opera, який з точки зору композиційно-драматургічних і виконавських аспектів, набуває в творчості Д. Обера, Дж. Мейєрбера та Ф. Галеві яскравого новаторського втілення. У дисертації запропонований комплексний підхід до дослідження хорового компонента в grand opera, що дозволяє розкрити художній потенціал хору як важливої складової оперного цілого, так і окреслити специфіку його виконавської реалізації. Об'єкт дослідження – оперне мистецтво. Предмет – композиційно-драматургічні та виконавські аспекти хорового компонента в жанрі grand opera. Мета дослідження – визначити композиційно-драматургічні функції та виконавську специфіку хору в grand opera. У Висновках підведено підсумки дослідження та встановлено, що хор у grand opera посідає провідне місце як на композиційному, так і драматургічному рівні. Його функції значно розширюються порівняно з попередніми жанровими моделями – хор не лише підтримує загальну атмосферу, а й стає колективним

героєм, репрезентуючи народ як активну дійову силу. Проаналізовано витоки жанру grand opera в контексті французької оперної традиції XVII–XIX століть, а також встановлено вплив політичних і соціальних змін у французькому суспільстві на формування жанрових ознак оперного твору. Визначено характерні ознаки grand opera – п'ятиактна структура, історична тематика, масштабні хорові сцени, балет, монументальність і героїко-драматичний стиль. У процесі аналізу партитур опер Д. Обера, Дж. Мейєрбера та Ф. Галеві окреслено основні драматургічні функції хору, а саме: дійову, динамічно-дійову, конкретно-історичного тла, колористичну, метафоричну, коментатора, лейтмотивну, поліфункціональну. До існуючих у вітчизняному хорознавстві драматургічних функцій хору додано наступні: експозиційну, уособлення конфлікту, кульмінаційну, алегоричну, сугестивну, об'єднувальну, інфернальну. Показано, як через хорові сцени розкривається головний конфлікт творів, формуються протиборчі табори, а також досягається музично-смыслова масштабність оперного цілого. Підкреслено, що саме хор відіграє ключову роль у створенні соціально-історичного контексту дії, драматичної напруги та катарсису. Здійснено порівняльний аналіз сучасних сценічних інтерпретацій, де окреслено тенденції до історично орієнтованого виконавства, розширення ролі хору в мізансценах і впровадження сучасних сценографічних засобів. Встановлено, що хормейстер набуває статусу одного з головних співтворців вистави, від якого великою мірою залежить концептуальна єдність спектаклю. Таким чином, дослідження хорового компонента в grand opera є своєчасним і з точки зору виконавської практики, з огляду на актуальні виклики оновленого музичного театру. Специфіка виконавської інтерпретації хорових сцен у grand opera полягає, перш за все, у осмисленому, стилістично вмотивованому підході, що поєднує глибоке знання жанру з урахуванням сучасної сценічної мови; з напрацюванням методів роботи над хоровими сценами, які репрезентують протиборчі табори з точки зору втілення інтонаційної й тембральної драматургії, штрихового розмаїття та динамічної шкали від pp до fff; поєднання академічної вокальної манери артистів хору, їх витривалості з надзвичайно складними сценічними завданнями задля повнокровного розкриття оперного конфлікту. У підсумку доведено, що феномен grand opera доби романтизму проявляється на рівні синтезу музики, драми та балету на тлі історичних подій, де ключову роль у розкритті художньої концепції жанру отримує хоровий чинник, оскільки саме через хорові сцени втілюється конфлікт між протиборчими таборами. У grand opera хор отримує якісно новий статус, створюючи узагальнений, колективний образ народу, що постає головним героєм оперного твору. Саме народ, репрезентований хором, виступає рушієм драматургії оперного цілого, що дає підстави розглядати його як важливого чинника у формуванні жанру grand opera, а монументальні, масштабні хорові сцени набувають значення характерної ознаки стилю великої французької опери.

2. The dissertation is devoted to the study of the choral factor in grand opera, which through compositional-dramaturgical and performance aspects receives a vivid and innovative embodiment in the works of D. Auber, G. Meyerbeer, and F. Halévy. The research proposes a comprehensive approach to analyzing the choral component in grand opera, which allows for revealing the artistic potential of the chorus as an essential part of the operatic whole and outlines the specifics of its performance realization. The object of the dissertation is opera as an art form. The subject is the compositional-dramaturgical and performance aspects of the choral factor in operas of the grand opera genre, viewed as a key element in the operatic whole and as a major force in driving the dramatic action. The purpose of the dissertation is to define the role, functions, and performance specifics of the chorus in grand opera, to identify the typology of its dramaturgical functions, and to explore the variability of its stage realizations using the works of D. Auber, G. Meyerbeer, and F. Halévy as case studies. Conclusions summarize that the chorus in grand opera plays a leading compositional and dramaturgical role. Its functions extend far beyond atmospheric support – it becomes a collective character, representing the people as an active force. The study traces grand opera's origins in French opera tradition (from Lully to Spontini) and links the genre's development to sociopolitical changes after the French Revolution. Characteristic features of grand opera are identified: five-act structure, historical plots, grand choral scenes, ballet, monumentality, and a heroic-dramatic style. Analysis of the scores by Auber, Meyerbeer, and Halévy reveals key choral functions: symbolic, conflictual, climactic, leitmotif, infernal. Choral scenes illuminate the opera's core conflict, establish rival factions, and enhance the overall scale of the musical-dramatic work. The chorus is crucial in constructing social-historical context, dramatic tension, and

catharsis. A comparative analysis of modern interpretations identifies trends toward historically informed performance, expanded choral presence, and modern scenographic tools. The chorus master emerges as a key production co-creator, responsible for conceptual unity. Ultimately, the grand opera phenomenon of the Romantic era is realized through the synthesis of music, drama, and ballet against a historical backdrop. The chorus plays a pivotal role in expressing the genre's artistic concept, embodying conflicts between social and religious camps. In grand opera, the chorus attains a qualitatively new status, representing the people as the opera's central protagonist and driving dramatic force. Monumental choral scenes become a defining stylistic hallmark of the French grand opera tradition.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Кисельова, Т. (2023). Два світи хорової драматургії опери «Robert le Diable» Дж. Меєрбера. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти, 68, 107–124.
- Кисельова, Т. (2024). Хорова складова інноваційної постановки "Les Huguenots" Дж.Мейєрбера в Мангаймі. Слобожанські мистецькі студії, 1, 46–49.
- Кисельова, Т. (2024). Жанровий синтез в опері «La muette de Portici» Д. Обера. Аспекти історичного музикознавства, 35, 181–197.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Белік-Золотарьова Наталія Андріївна
2. Nataliya Byelik-Zolotaryova

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3670-4037

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бермес Ірина Лаврентіївна

2. Iryna Vermes

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5752-9878

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заверуха Олена Леонідівна

2. Olena Zaverukha

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8860-6335

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 02136554

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іванова Юлія Миколаївна
2. Yuliia Ivanova

Кваліфікація: к. мист., доц., 26.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-5529-5713**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського**Код за ЄДРПОУ:** 02214350**Місцезнаходження:** площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство культури України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Батовська Олена Миколаївна
2. Olena Batovska

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-1435-1245**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського**Код за ЄДРПОУ:** 02214350**Місцезнаходження:** площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство культури України**Ідентифікатор ROR:****VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Рощенко Олена Георгіївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Рощенко Олена Георгіївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна